

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSIONEN

SAMARBEJDSAFTALE

mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og Amerikas Forenede Stater om
anvendelse af atomenergi til fredelige formål

(96/314/Euratom)

DET EUROPÆISKE ATOMENERGIFÆLLESSKAB,

I det følgende benævnt »Fællesskabet«,

OG REGERINGEN FOR AMERIKAS FORENEDE STATER,

I det følgende benævnt »Amerikas Forenede Stater«,

ER —

ud fra følgende betragtninger:

Fællesskabet og Amerikas Forenede Stater har indgået en samarbejdsaftale, der trådte i kraft den 27. august 1958, og en tillægsaftale hertil, der trådte i kraft den 25. juli 1960, som senere ændret;

Fællesskabet og Amerikas Forenede Stater erkender værdien af deres hidtidige samarbejde om anvendelse af atomenergi til fredelige formål og ønsker et fornyet samarbejde på grundlag af lighed, fælles fordel og gensidighed, uden at dette indskrænker parternes respektive beføjelser;

Fællesskabet og Amerikas Forenede Stater er overbevist om, at de ved at styrke og udbygge deres partnerskab på lige fod vil bidrage til fortsat international stabilitet såvel som til politisk og økonomisk udvikling;

Fællesskabet, dets medlemsstater og Amerikas Forenede Stater har nået samme høje niveau i udnyttelsen af kerneenergi til elfremstilling, i udviklingen af deres kerneindustri og i sikkerheden omkring kerneenergi i kraft af deres respektive love og bestemmelser om sundhed, sikkerhed, fredelig anvendelse af kerneenergi og beskyttelse af miljøet;

det er nødvendigt at fastsætte betingelser for overførsler af nukleare materialer mellem Fællesskabet og Amerikas Forenede Stater, at sikre fortsat efterlevelse af kravet om fri bevægelighed for sådanne materialer i Fællesskabet og at undgå indblanding i nukleare programmer i Fællesskabet og Amerikas Forenede Stater såvel som i deres internationale handelsforbindelser;

alle Fællesskabets medlemsstater og Amerikas Forenede Stater er parter i traktaten om ikke-spredning af kernevåben, i det følgende benævnt »ikke-spredningstraktaten«;

Fællesskabet, dets medlemsstater og Amerikas Forenede Stater har forpligtet sig til at sikre, at forskning og udvikling i og anvendelse af kerneenergi til fredelige formål finder sted på en måde, der er i overensstemmelse med målsætningerne med den nævnte traktat;

nuklear sikkerhedskontrol i Fællesskabet finder sted i overensstemmelse med traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab;

Fællesskabet, dets medlemsstater og Amerikas Forenede Stater bekræfter på ny deres støtte til Den Internationale Atomenergiorganisation, i det følgende benævnt »IAEA«, og dens kontrolsystem;

Fællesskabet, dets medlemsstater og Amerikas Forenede Stater går stærkt ind for at styrke det internationale system for ikke-spredning og de hertil knyttede kontrolsystemer;

Fællesskabet, dets medlemsstater og Amerikas Forenede Stater går stærkt ind for passende fysisk beskyttelse af nukleare materialer og er parter i den internationale konvention om fysisk beskyttelse af nukleart materiale;

det er i givet fald ønskeligt at fremme handels-, udvekslings- og samarbejdsaktiviteter i industriel og kommerciel målestok, herunder fredeligt internationalt samarbejde med tredjeparter, i overensstemmelse med ikke-spredningstraktatens artikel IV;

det er også ønskeligt at opstille en ramme for informationsudveksling og høringer mellem parterne om nukleare spørgsmål af fælles interesse;

samarbejdet bør også omfatte kerneforskning og udvikling i nuklear sikkerhed og reguleringsmæssige og operationelle aspekter ved strålingsbeskyttelse;

samarbejde om forskning og udvikling vedrørende kernespløtning og udvikling på områder som f. eks. sikkerhed, strålingsbeskyttelse, sundhed og miljø samt sikkerhedskontrol kan være genstand for særaftaler mellem Fællesskabet og Amerikas Forenede Stater;

Fællesskabet og Amerikas Forenede Stater bidrager til det internationale samarbejde på området kontrolleret termionuklear fusion og navnlig til aktiviteterne omkring den internationale termionukleare forsøgsreaktor (ITER);

det er hensigtsmæssigt, at de nukleare samarbejdsaftaler, som blev indgået mellem på den ene side Amerikas Forenede Stater og på den anden side Republikken Østrig, Kongeriget Spanien, Den Portugisiske Republik, Kongeriget Sverige og Republikken Finland inden deres tiltrædelse til Det Europæiske Fællesskab, bringes til ophør inden denne aftales ikrafttræden;

tilsvarende er Amerikas Forenede Stater rede til at bringe enhver nuklear samarbejdsaftale, som de måtte have indgået med tredjelande, der tiltræder Fællesskabet, til ophør —

BLEVET ENIGE OM FØLGENDE:

Artikel 1

Samarbejdsområder

1. Parterne kan samarbejde om anvendelse af kerneenergi til fredelige formål på følgende områder:

A) Forskning og udvikling inden for nuklear fission på de vilkår, parterne måtte aftale

B) Spørgsmål vedrørende nuklear sikkerhed, der vedrører begge parters interesser og beføjelser, som fastsat i artikel 2

C) Fremme af udvekslings- og samarbejdsaktiviteter i industriel eller kommerciel målestok mellem personer og foretagender

D) Med forbehold af bestemmelserne i denne aftale, forsyning mellem parterne af ikke-nukle-

art materiale, nukleart materiale og udstyr samt ydelse af tjenester i forbindelse med det nukleare brændselskredsløb, til brug for eller til gavn for parterne eller tredjelande

- E) Udveksling af oplysninger om vigtige internationale spørgsmål i tilknytning til kerneenergi, såsom fremme af udviklingen inden for international sikkerhedskontrol og ikke-spredning på områder, der berører fælles interesser og beføjelser, herunder samarbejde med IAEA om sikkerhedskontrol og om vekselvirkningerne mellem kerneenergi og miljø
- F) Kontrolleret termonuklear fusion, herunder multilaterale projekter
- G) Andre områder af fælles interesse.

2. Det i denne artikel omhandlede samarbejde mellem parterne kan også finde sted mellem personer og foretagender, der er etableret i parternes respektive territorier.

Artikel 2

Samarbejde om nuklear forskning og udvikling

1. Parterne kan samarbejde om nuklear forskning og udvikling, herunder følgende aktiviteter, for så vidt som de indgår i parternes respektive programmer for nuklear forskning og udvikling:

- a) nuklear sikkerhed, herunder reguleringsmæssige og operationelle aspekter ved strålingsbeskyttelse
- b) udvikling af kerneenergi, herunder bl. a. forskning i nye reaktorer, nedlukning af nukleare anlæg, forskning i strålingssikkerhed i forbindelse med affaldshåndtering og slutdeponering og vekselvirkningerne mellem kerneenergi og miljø
- c) sikkerhedskontrol
- d) forskning i kontrolleret termonuklear fusion, herunder bl. a. bilaterale aktiviteter og bidrag til multilaterale projekter, såsom den internationale termonukleare forsøgsreaktor (ITER).

2. Samarbejde i henhold til denne artikel kan omfatte, men er ikke begrænset til, uddannelse, personaleudveksling, møder, udveksling af prøver, materialer og instrumenter til forsøgsformål og ligelig deltagelse i fælles undersøgelser og projekter.

3. Information, der hidrører fra gennemførelsen af denne artikel, og som efter de af parternes relevante

myndigheder foretagne skøn bør være alment tilgængelig, kan videreformidles af de pågældende myndigheder i konsolideret eller anden passende form, efter retningslinjerne i bilag B.

Artikel 3

Industrielt og kommercielt samarbejde

I overensstemmelse med ikke-spredningstraktatens artikel IV forpligter parterne sig til videst muligt at fremme udveksling af udstyr, materiale og videnskabelig og teknologisk information med henblik på fredelig anvendelse af kerneenergi. I dette øjemed fremmer parterne i givet fald handelsforbindelser mellem personer og foretagender inden for nukleart samarbejde.

Sådant samarbejde kan omfatte, men er ikke begrænset til:

- investeringer
- joint ventures
- miljøaspekter i industriel eller kommerciel sammenhæng
- handel med nukleare materialer, ikke-nukleare materialer og tekniske og specialiserede tjenesteydelser som anført i artikel 4.
- licensaftaler mellem personer og foretagender på hver af parternes territorier.

Artikel 4

Handel på det nukleare område

1. Parterne fremmer indbyrdes samhandel på det nukleare område til gensidig fordel for industri, brugere og forbrugere samt i givet fald handel mellem tredjelande og den ene part med materialer, der er leveret af den anden part på visse vilkår.

2. Godkendelser, herunder eksport- og importlicenser såvel som godkendelser eller samtykke til tredjeparter, vedrørende handel, industrielle aktiviteter eller overførsler af nukleart materiale på parternes territorier må ikke anvendes til at begrænse handelen. Den berørte myndighed skal behandle ansøgninger om sådanne godkendelser hurtigst muligt efter deres indgivelse og uden urimelige omkostninger. Der skal indføres passende administrative procedurer til sikring af, at denne bestemmelse overholdes.

*Artikel 5***Materialer, der falder ind under aftalen**

1. Ikke-nukleare materialer, nukleare materialer og udstyr, der, direkte eller gennem et tredjeland, overføres mellem parterne eller disses respektive personer eller foretagender, falder ind under denne aftale, så snart de befinder sig under modtagerpartens territoriale jurisdiktion, forudsat at den leverende part skriftligt har underrettet modtagerparten om den påtænkte overførsel, og modtagerparten skriftligt har anerkendt modtagelsen af underretningen.

2. Bestemmelserne i denne aftale gælder for ikke-nukleare materialer, nukleare materialer og udstyr, som omhandlet i denne artikel, indtil det, i overensstemmelse med procedurerne i det administrative arrangement, er fastslået,

- at de pågældende varer er blevet genoverført uden for modtagerpartens jurisdiktion
- at de nukleare materialer eller ikke-nukleare materialer ikke længere er brugbare til nukleare aktiviteter af relevans ud fra international sikkerhedskontrol, eller at de pågældende materialer i praksis ikke lader sig genvinde
- eller at udstyret ikke længere kan anvendes til nukleare formål.

*Artikel 6***Sikkerhedskontrol**

1. I denne aftale kræves samme sikkerhedskontrol, som den, der anvendes af Fællesskabet i henhold til Euratomtraktaten og af IAEA i henhold til nedenstående kontroloverenskomster; disse kan ændres eller afløses af andre overenskomster, forudsat at de opfylder kravene i ikke-spredningstraktaten:

- a) overenskomsten mellem Fællesskabet, de af dets medlemsstater, der ikke besidder kernevåben, og IAEA, som trådte i kraft den 21. 2. 1977
- b) overenskomsten mellem Fællesskabet, Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland og IAEA, som trådte i kraft den 14. 8. 1978
- c) overenskomsten mellem Fællesskabet, Frankrig og IAEA, som trådte i kraft den 12. 9. 1981
- d) overenskomsten mellem Amerikas Forenede Stater og IAEA, som trådte i kraft den 9. 12. 1980.

2. A) Nukleart materiale, der overføres til Fællesskabet i henhold til denne aftale, og specielt fissilt materiale, der anvendes i eller fremstilles ved anvendelse af ikke-nukleart materiale, nukleart materiale eller udstyr som er overført til Fællesskabet i henhold til denne aftale, er omfattet af de relevante overenskomster i stk. 1.

B) Nukleart materiale, der overføres til Amerikas Forenede Stater i henhold til denne aftale, og specielt fissilt materiale, der anvendes i eller fremstilles ved anvendelse af ikke-nukleart materiale, nukleart materiale eller udstyr, som er overført til Amerikas Forenede Stater i henhold til denne aftale, er omfattet af den i stk. 1, litra d), anførte overenskomst.

3. Hvis en IAEA-kontroloverenskomst, som omhandlet i stk. 1, litra a), b) eller c), ikke finder anvendelse,

- a) indgår Fællesskabet en overenskomst eller overenskomster med IAEA om anvendelse af sikkerhedskontrol med samme virkning og af samme omfang som kontroloverenskomsterne i stk. 1, litra a), b) og c), eller, hvis dette ikke er muligt,
- b) giver Fællesskabet Amerikas Forenede Stater en forsikring om, at den af Fællesskabet anvendte sikkerhedskontrol i virkning og omfang svarer til kontroloverenskomsterne i stk. 1, litra a), b) og c). Ved opfyldelsen af de forpligtelser, der følger af disse stykker, anerkender Amerikas Forenede Stater, at sikkerhedskontrolsystemet under Euratom og dets anvendelse i Fællesskabet i henhold til Euratomtraktaten spiller en enestående og vigtig rolle. I denne forbindelse tager Amerikas Forenede Stater endvidere til efterretning, at IAEA, i henhold til de kontroloverenskomster, der er indgået med Fællesskabet og dets medlemsstater, såvel som i efterfølgende gennemførelsesarrangementer bl. a. tager behørigt hensyn til fællesskabskontrolsystemets effektivitet, idet det giver IAEA mulighed for at gøre en mindre inspektionsindsats end under andre kontroloverenskomster, der omfatter tilsvarende nukleare anlæg, hvor der fremstilles, oparbejdes, anvendes eller oplagres sikkerhedskontrolleret nukleart materiale, men hvor der ikke findes et regionalt sikkerhedskontrolsystem.
- c) Hvis der opstår omstændigheder, hvorunder Fællesskabet ikke kan anvende sådan sikkerhedskontrol, skal parterne øjeblikkelig indføre kontrolarrangementer til anvendelse af sikkerhedskontrol, der i virkning og omfang svarer til kontrollen under kontroloverenskomsterne i stk. 1, litra a), b) og c).

4. Hvis IAEA-kontroloverenskomsten i stk. 1, litra d), ikke finder anvendelse,

- a) skal Amerikas Forenede Stater indgå en overenskomst eller overenskomster med IAEA om anvendelse af sikkerhedskontrol, der i virkning og omfang svarer til kontrollen under kontroloverenskomsten i stk. 1, litra d); eller, hvis dette ikke er muligt,
- b) skal parterne øjeblikkelig indføre kontrolarrangementer til anvendelse af sikkerhedskontrol, der i virkning og omfang svarer til kontrollen under kontroloverenskomsten i stk. 1, litra d).

Artikel 7

Fredelig anvendelse

1. Samarbejde i henhold til denne aftale skal have fredelige formål.

2. Ikke-nukleart materiale, nukleart materiale og udstyr, der overføres i henhold til denne aftale, og specielt fissilt materiale, der anvendes i eller fremstilles ved anvendelse af sådanne materialer, må ikke anvendes til nukleare sprænglegemer eller forskning i eller udvikling af nukleare sprænglegemer eller til militære formål.

Artikel 8

Aktiviteter i forbindelse med det nukleare brændselskredsløb

1. Aktiviteter i forbindelse med det nukleare brændselskredsløb, der udføres i overensstemmelse med denne aftale, omfatter:

- A) Inden for en af parternes territoriale jurisdiktion: beregning op til 20 % med isotopen 235 af uran, der er overført i henhold til denne aftale, såvel som af uran, der er anvendt i eller frembragt ved anvendelse af således overført udstyr. Beregning af sådant uran ud over 20 % med isotopen 235 og genberigning af sådant allerede beriget uran ud over 20 % med isotopen 235 kan finde sted på betingelser, der aftales skriftligt efter høringer mellem parterne senest 40 dage efter modtagelsen af en anmodning herom fra en af parterne.
- B) Bestråling, inden for en af parternes territoriale jurisdiktion, af plutonium, uran-233, højberiget uran og bestrålet nukleart materiale overført i henhold til denne aftale eller anvendt i eller frem-

bragt ved anvendelse af således overført ikke-nukleart materiale, nukleart materiale eller udstyr.

- C) Genoverførsel til tredjelande, i overensstemmelse med procedurerne i protokollen, af:

- i) lavberiget uran, ikke-nukleare materialer, udstyr og udgangsmaterialer, der er overført i henhold til denne aftale, eller lavberiget uran frembragt ved anvendelse af nukleart materiale eller udstyr overført i henhold til denne aftale, til aktiviteter i forbindelse med det nukleare brændselskredsløb bortset fra fremstilling af højberiget uran

- ii) bestrålet nukleart materiale, der er overført i henhold til denne aftale, eller bestrålet nukleart materiale, der er anvendt i eller frembragt ved anvendelse af ikke-nukleart materiale, nukleart materiale eller udstyr overført i henhold til denne aftale, til oplagring eller slutdeponering uden oparbejdning

- iii) andet nukleart materiale, der er overført i henhold til denne aftale, og andet specielt fissilt materiale frembragt ved anvendelse af ikke-nukleart materiale, nukleart materiale eller udstyr overført i henhold til denne aftale, til andre aktiviteter i forbindelse med brændselskredsløbet, herunder de i stk. 2 og 3 nævnte aktiviteter.

- D) Undersøgelser efter bestråling med anvendelse af kemisk opløsning eller separation af bestrålet nukleart materiale overført i henhold til denne aftale eller af bestrålet nukleart materiale anvendt i eller frembragt ved anvendelse af således overført ikke-nukleart materiale, nukleart materiale eller udstyr.

- E) Emballering, oplagring og endelig oplagring af bestrålede materialer, som er overført i henhold til denne aftale eller anvendt eller fremstillet ved anvendelse af ikke-nukleare materialer, nukleare materialer og udstyr, som er overført i henhold til denne aftale.

2. Følgende aktiviteter i forbindelse med det nukleare brændselskredsløb kan i henhold til denne aftale udføres inden for hver af parternes territoriale jurisdiktion i anlæg, der indgår i de i bilag A beskrevne programmer for fredelig udnyttelse af kerneenergi:

- A) Opbejdning af nukleart materiale, der er overført i henhold til denne aftale, og nukleart mate-

riale, der er anvendt i eller frembragt ved anvendelse af således overført ikke-nukleart materiale, nukleart materiale eller udstyr.

- B) Ændring i form eller indhold af plutonium, uran-233 og højberiget uran, der er overført i henhold til denne aftale eller anvendt i eller frembragt ved anvendelse af således overført ikke-nukleart materiale, nukleart materiale eller udstyr.

3. Følgende nukleare materialer:

- i) plutonium, uran-233 og højberiget uran, medmindre det er indeholdt i bestrålet nukleart brændsel, der er overført i henhold til denne aftale,
- ii) plutonium, uran-233 og højberiget uran genvundet fra nukleart materiale, der er overført i henhold til denne aftale,
- iii) plutonium, uran-233 og højberiget uran genvundet fra nukleart materiale, som er anvendt i udstyr, der er overført i henhold til denne aftale,

kan oplagres i anlæg, der til enhver tid mindst er omfattet af de fysiske beskyttelsesniveauer i bilag C til IAEA-dokument INFCIRC 254/rev. 1/del 1 (retningslinjer vedrørende nukleare overførsler), i givet fald som ændret og godkendt af parterne og Fællesskabets medlemsstater.

Hver part opfører sine anlæg på en liste, der stilles til rådighed for den anden part. En parts liste behandles fortroligt, hvis parten anmoder herom. Begge parter kan foretage ændringer i deres lister efter skriftlig underretning af den anden part og efter modtagelse af skriftlig bekræftelse heraf. En sådan bekræftelse af modtagelsen afgives senest 30 dage efter modtagelsen af underretningen og er begrænset til en erklæring om, at underretningen er modtaget.

Hvis der er grund til at antage, at bestemmelserne i dette stykke ikke opfyldes til fulde, kan der anmodes om øjeblikkelig høring.

Parterne sørger på baggrund af sådanne høringer for, at der øjeblikkeligt træffes udbedrende foranstaltninger. Disse foranstaltninger skal være tilstrækkelige til at genoprette de ovennævnte niveauer for fysisk beskyttelse ved det pågældende anlæg. Viser dette sig at være umuligt, overføres de pågældende nukleare materialer til oplagring i et andet passende anlæg, der er opført på listen.

Artikel 9

Udveksling af internationale forpligtelser

Parterne indfører hurtige procedurer for nukleare materials indlemmelse i eller fjernelse fra denne aftales anvendelsesområde. Disse procedurer omfatter bestemmelser om international udveksling af forpligtelser, som vil blive fastsat i det i artikel 16, stk. 1, omhandlede administrative arrangement.

Artikel 10

Gennemførelse af aftalen

1. Bestemmelserne i denne aftale gennemføres i god tro og under behørig hensyntagen til begge parters legitime, internationale eller interne, kommercielle interesser.

2. Denne aftale gennemføres på en sådan måde,

- a) at det undgås, at nukleare aktiviteter på parternes territorier hindres eller forsinkes
- b) at indblanding i sådanne aktiviteter undgås
- c) at den forsigtige ledelsespraksis, der kræves til økonomisk forsvarlig og sikker gennemførelse af sådanne aktiviteter, følges
- d) at der til fulde tages hensyn til de behov på lang sigt, som Fællesskabets og Amerikas Forenede Staters kerneenergiprogrammer indebærer.

3. Bestemmelserne i denne aftale kan ikke anvendes med henblik på:

- a) at sikre uretmæssige kommercielle eller industrielle fordele eller begrænse handelen til skade for personer og foretagender i parterne eller hindre deres såvel internationale som interne kommercielle eller industrielle interesser
- b) at gribe ind i parternes kerneenergipolitik eller -programmer eller hindre fremme af fredelig anvendelse af kerneenergi
- c) at forhindre den fri bevægelighed for nukleart materiale, ikke-nukleart materiale og udstyr på Fællesskabets territorium.

4. Ved udøvelsen af de rettigheder, der følger af andre nukleare samarbejdsaftaler, parterne i denne aftale hver for sig måtte have indgået med tredjeparter,

tager de behørigt hensyn til den anden parts legitime kommercielle interesser; opstår der vanskeligheder, kan parterne anmode om høring, som i overensstemmelse med artikel 12 skal finde sted inden 40 dage.

Artikel 11

Fysisk beskyttelse

1. Nukleare materialer, der er overført i henhold til denne aftale, og specielle fissile materialer, der er anvendt i eller frembragt ved anvendelse af således overført ikke-nukleart materiale, nukleart materiale eller udstyr, underkastes passende foranstaltninger til fysisk beskyttelse.

2. Disse fysiske beskyttelsesforanstaltninger skal opfylde kriterierne i bilag C til IAEA-dokument INFCIRC 254/rev. 1/del 1 (retningslinjer vedrørende nukleare overførsler), i givet fald som ændret og godkendt af parterne og Fællesskabets medlemsstater. Ved anvendelsen af disse foranstaltninger tager Fællesskabets medlemsstater, Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber (i givet fald) og Amerikas Forenede Stater, ud over dette dokument, hensyn til rekommandationerne i IAEA-dokument INFCIRC 225/rev. 3 om fysisk beskyttelse af nukleare materialer, i givet fald som ændret og godkendt af parterne og Fællesskabets medlemsstater.

3. International transport af nukleare materialer, der er omfattet af denne aftale, er underkastet bestemmelserne i den internationale konvention om fysisk beskyttelse af nukleare materialer (INFCIRC 274/rev. 1), i givet fald som ændret og godkendt af parterne og af Fællesskabets medlemsstater.

Artikel 12

Høring og bilæggelse af tvister

1. Parterne skal på anmodning af en af parterne foretage høringer for at fremme samarbejdet under denne aftale og sikre, at den gennemføres effektivt. Der nedsættes en blandet komité til dette formål. Denne komité vil også foretage høringer om nukleare spørgsmål af gensidig interesse og om alle andre vigtige spørgsmål vedrørende samarbejde under denne aftale. Der nedsættes en blandet teknisk arbejdsgruppe under den blandede komité, som skal sikre, at kravene tilgodeses i det i artikel 16 omhandlede administrative arrangement.

2. Parterne skal på anmodning af en af parterne foretage høringer om alle spørgsmål i forbindelse med fortolkningen eller anvendelsen af denne aftale.

3. Enhver tvist, der opstår ved fortolkningen eller anvendelsen af denne aftale, bilægges ved forhandling, mægling, forlig eller anden lignende procedure eller, hvis begge parter enes herom, ved forelæggelse for en voldgiftsret, der sammensættes af tre voldgiftsmænd udpeget i overensstemmelse med dette stykke. Hver af tvistens parter udpeger en voldgiftsmand, og de to således udpegede voldgiftsmænd vælger en tredje, der ikke må være amerikansk statsborger eller statsborger i en af Fællesskabets medlemsstater, og som skal være formand. Hvis en af parterne ikke inden 30 dage efter indgivelse af begæringen om voldgift har udpeget en voldgiftsmand, kan den anden part anmode præsidenten for Den Internationale Domstol om at udpege en voldgiftsmand. Samme fremgangsmåde anvendes, hvis den tredje voldgiftsmand ikke er valgt inden 30 dage efter udpegelsen eller udnævnelsen af den anden voldgiftsmand, idet den således udpegede tredje voldgiftsmand ikke må være en amerikansk statsborger eller statsborger i en af Fællesskabets medlemsstater. Til alle afgørelser kræves deltagelse af to voldgiftsmænd. Voldgiftsproceduren fastsættes af retten. Rettens afgørelser er bindende for parterne.

Artikel 13

Suspension og ophævelse

A. Betingelser

1. Hvis en af parterne eller en medlemsstat af Fællesskabet på et hvilket som helst tidspunkt efter denne aftales ikrafttræden

a) i væsentlig grad overtræder de grundlæggende bestemmelser i aftalens artikel 4, 5, 6, 7, 10 og 11 eller overtræder en afgørelse truffet af den i artikel 12 omhandlede voldgiftsret, eller

b) handler på en måde, der resulterer i væsentlig misligholdelse af vedkommendes forpligtelser i henhold til denne aftale, herunder forhindring af nuklear handel omfattet af denne aftale,

har den anden part ret til at indstille yderligere samarbejde i henhold til denne aftale eller til helt eller delvis at suspendere eller opsige denne aftale. Suspenderer en part i øvrigt sit samtykke til de i artikel 8, stk. 2, omhandlede aktiviteter af andre årsager end de i protokollens afsnit 8.A anførte, herunder situationer som er mindst lige så alvorlige som de i protokollens afsnit 8.A, litra a) eller b), anførte, har den anden part tilsvarende rettigheder.

2. Hvis en af parterne eller en medlemsstat af Fællesskabet på et hvilket som helst tidspunkt efter denne aftales ikrafttræden opsiger eller ophæver en kontroloverenskomst med organisationen, og hvis den således opsagte eller ophævede kontroloverenskomst ikke, hvis dette er hensigtsmæssigt og relevant, erstattes af en tilsvarende kontroloverenskomst, har den anden part ret til at kræve hel eller delvis tilbagelevering af ikke-nukleart materiale, nukleart materiale eller udstyr, der er overført i henhold til denne aftale, og specielt fissilt materiale, der er frembragt ved anvendelsen af sådant materialer eller udstyr.

3. Hvis Fællesskabet eller en medlemsstat af Fællesskabet, der ikke besidder kernevåben, lader et nukleart sprænglegeme detonere, kan regeringen for Amerikas Forenede Stater gøre den i stk. 2 omhandlede ret gældende.

4. Hvis en medlemsstat af Fællesskabet, der besidder kernevåben, lader et nukleart sprænglegeme detonere ved anvendelse af materialer, der er omfattet af denne aftale, kan Amerikas Forenede Stater gøre den i stk. 2 omhandlede ret gældende.

5. Hvis Amerikas Forenede Stater lader et nukleart sprænglegeme detonere ved anvendelse af materialer, der er omfattet af denne aftale, kan Fællesskabet gøre den i stk. 2 omhandlede ret gældende.

B. Gennemførelse

6. Inden en af parterne beslutter at træffe foranstaltninger i henhold til stk. 1-5, hører parterne hinanden med henblik på at afhjælpe forholdene og overvejer omhyggeligt følgerne af sådanne foranstaltninger, herved tager de hensyn til det eventuelle behov for andre passende arrangementer og navnlig behovet for at sikre langvarig forsyningssikkerhed og -kontinuitet og tilstrækkelig tid til at tilvejebringe erstatning samt at opfylde deres forpligtelser over for tredjelande og disses virksomheder.

7. Inden parterne træffer foranstaltninger i henhold til denne artikel, skal de overveje, om de forhold, der affødte disse foranstaltninger, blev skabt forsætligt.

8. Der må kun træffes foranstaltninger i henhold til denne artikel, hvis den anden part ikke inden for en rimelig tid efter parternes høring tager skridt til at afhjælpe forholdene.

9. Hvis en af parterne i henhold til stk. 2-5 udøver sin ret til at kræve tilbagelevering af materialer, skal den, inden disse fjernes fra den anden parts territo-

rium eller kontrol, straks holde den pågældende part skadesløs for den rimelige markedsværdi af materialerne og for omkostningerne i forbindelse med fjernelsen heraf. Kræves der tilbagelevering af nukleare materialer, fastsætter parterne i fællesskab den relevante mængde nukleare materialer under hensyntagen til omstændighederne. Parterne sikrer sig endvidere, at der i overensstemmelse med deres forpligtelser træffes fyldestgørende foranstaltninger til sikkerhed, strålingsbeskyttelse og fysisk beskyttelse i forbindelse med tilbageleveringen af materialerne, at der ikke løbes nogen urimelig risiko, og at tilbageleveringen af materialerne finder sted på en måde, der er i overensstemmelse med parternes relevante love og bestemmelser.

Artikel 14

Varighed og ændringer

1. Denne aftale træder i kraft på den dato, hvor parterne udveksler diplomatiske noter, hvori de meddeler hinanden, at deres respektive interne procedurer for aftalens ikrafttræden er gennemført.

2. Denne aftale skal forblive i kraft i en periode på 30 år og skal derefter fortsat forblive i kraft i yderligere perioder på hver 5 år. Hver part kan med 6 måneders skriftligt varsel til den anden part opsigte denne aftale ved udløbet af den indledende periode på 30 år eller ved udløbet af enhver efterfølgende periode på 5 år.

3. Uanset opsigelse eller suspendering af denne aftale skal rettigheder og forpligtelser i henhold til artikel 6, 7, 8, stk. 1, litra C), og 11 og § 2, 3, 4, 5, 8, 9, 10, 11 og 12 i protokollen forblive i kraft.

4. Hvis en part giver en anden part skriftligt varsel som omhandlet i stk. 2, eller hvis en part suspenderer eller opsiger denne aftale i henhold til artikel 13, stk. 1, skal parterne hurtigst muligt og inden en måned høre hinanden for i fællesskab at afgøre, om yderligere ud over de i stk. 3 omhandlede rettigheder og forpligtelser i medfør af denne aftale, navnlig artikel 8, stk. 1, litra A), B) og D), og artikel 8, stk. 2 og 3, og den hertil knyttede protokol skal forblive i kraft.

5. Er parterne ikke i stand til at nå en fælles afgørelse i henhold til stk. 4,

a) skal mængder af nukleart materiale svarende til den i artikel 20, stk. 1, omhandlede lageropgørelse og udstyr som omhandlet i artikel 20, stk. 2,

fortsat være omfattet af bestemmelserne i artikel 8, stk. 1, litra A), litra B) og litra D), og artikel 8, stk. 2 og 3, og artikel 13 og protokollen hertil, men kun i det omfang, det er fastsat i de i artikel 19 omhandlede aftaler.

- b) Spørgsmålet om, hvorvidt yderligere rettigheder og forpligtelser ud over de i stk. 3 og litra a) omhandlede skal forblive i kraft for nukleart materiale og udstyr, der ikke er omfattet af litra a), og for alt ikke-nukleart materiale, forelægges en voldgiftsret, sammensat i henhold til artikel 12, stk. 3. Voldgiftsretten træffer afgørelse på grundlag af anvendelsen af de folkeretlige regler og principper, navnlig Wienerkonventionen om traktatretten.
- c) Afgør voldgiftsretten, at andre rettigheder og forpligtelser end de i stk. 3 omhandlede ikke skal forblive i kraft for ikke-nukleart materiale, nukleart materiale og udstyr, der er henvist til voldgift i henhold til litra b), har begge parter, efter procedurerne i artikel 13, stk. 9, ret til at kræve tilbagelevering af sådant ikke-nukleart materiale, nukleart materiale og udstyr, der findes på den anden parts territorium på dagen for opsigelsen af denne aftale.
- d) Denne aftale forbliver i kraft uanset afgivelse af skriftligt varsel i henhold til stk. 2, indtil parterne når til enighed, eller voldgiftsretten afgiver sin kendelse.

6. Parterne kan på anmodning af en af parterne høre hinanden om mulige ændringer til denne aftale, navnlig for at tage hensyn til den internationale udvikling inden for nuklear sikkerhedskontrol. Denne aftale kan ændres, hvis parterne enes herom. Ændringer træder i kraft på den dato, hvor parterne udveksler diplomatiske noter, hvori de underretter hinanden om, at deres respektive interne procedurer for ændringernes ikrafttræden er gennemført.

Artikel 15

Overlappende forpligtelser

1. Parterne søger at undgå, at der opstår vanskeligheder, fordi flere forpligtelser vedrørende nukleart materiale overlapper hinanden som følge af anvendelsen af forskellige aftaler om international handel.

2. Parterne fremmer multilaterale høringer for at nå til gensidigt tilfredsstillende løsninger på internationalt plan.

Artikel 16

Administrativt arrangement

1. Parternes kompetente myndigheder skal indføre et administrativt arrangement for at sikre, at denne aftale gennemføres effektivt.
2. Principperne for fungibilitet, ækvivalens og proportionalitet gælder for nukleart materiale, der er omfattet af denne aftale; de nærmere bestemmelser herom fastsættes i det administrative arrangement.
3. Et administrativt arrangement, der er aftalt i henhold til denne artikel, kan ændres ved skriftlig aftale mellem parternes kompetente myndigheder.

Artikel 17

Intellectuel ejendomsret

1. Parterne anvender internationale, af begge formelt accepterede, regler om behandling af intellektuel ejendomsret og teknologioverførsel på intellektuel ejendomsret, der er indhentet eller overført, og teknologi, der er overført i henhold til denne aftale.
2. Bilag B finder anvendelse på intellektuel ejendomsret, der er indhentet eller overført, og teknologi, der er overført i henhold til denne aftale.
3. Parterne sikrer, at individuelle aftaler, de indgår i henhold til bilag B, er i overensstemmelse med denne aftale og med andre regler om behandling af følsomme eller fortrolige oplysninger på det nukleare område, som parterne måtte have aftalt.

Artikel 18

Bilagenes status

Bilagene udgør en integrerende del af denne aftale, og medmindre andet udtrykkeligt er fastsat, omfatter en henvisning til denne aftale også bilagene hertil.

Artikel 19

Ophævelse af gældende aftaler

1. Aftalen mellem Det Europæiske Atomenergifællesskab og regeringen for Amerikas Forende Stater, der trådte i kraft den 27. august 1958, ophæves ved denne aftales

ikrafttræden. Den tillægsaftale til samarbejdsaftalen mellem Amerikas Forenede Stater og Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom), der trådte i kraft den 25. juni 1960, som ændret, udløber som fastsat i tillægsaftalens artikel VI, eller ophæves ved denne aftales ikrafttræden, alt efter hvilket tidspunkt, der indtræder først.

2. De bilaterale aftaler om nukleart samarbejde, som Amerikas Forenede Stater indgik med henholdsvis Republikken Østrig den 11. juli 1969, Kongeriget Spanien den 20. marts 1974, Den Portugisiske Republik den 16. maj 1974, Kongeriget Sverige den 19. december 1983 og Republikken Finland den 2. maj 1985, ophæves ved denne aftales ikrafttræden. De rettigheder og forpligtelser med hensyn til nukleare forsyninger, der følger af disse aftaler, afløses af de i denne aftale fastsatte rettigheder og forpligtelser.

3. De rettigheder og forpligtelser med hensyn til nukleare forsyninger, der følger af en aftale om nukleart samarbejde mellem Amerikas Forenede Stater og et hvilket som helst tredjeland, der tiltræder Fællesskabet efter denne aftales ikrafttræden, afløses af de i nærværende aftale fastsatte rettigheder og forpligtelser efter det pågældende lands tiltræden af Fællesskabet. Rettigheder og forpligtelser med hensyn til andre områder af nukleart samarbejde tages op i forhandlinger mellem Fællesskabet, Amerikas Forenede Stater og det pågældende tredjeland, i overensstemmelse med Euratom-traktatens artikel 106.

Artikel 20

Begyndelsesopgørelser

1. Bestemmelserne i denne aftale gælder for det lager af nukleart materiale, der tidligere var omfattet af de i artikel 19 omhandlede aftaler, fra datoen for disse aftalers ophævelse.

2. Bestemmelserne i denne aftale gælder kun for udstyr og ikke-nukleart materiale, der er overført i henhold til de i artikel 19 omhandlede aftaler, for så vidt som det er omfattet af disse aftaler.

3. Lageropgørelser over nukleart materiale, udstyr og ikke-nukleart materiale, der er omfattet af de i artikel 19 omhandlede aftaler, godkendes af parternes kompetente myndigheder.

Artikel 21

Definitioner

I denne aftale forstås ved:

- 1) »Parter«: regeringen for Amerikas Forenede Stater og Det Europæiske Atomenergifællesskab.
- 2) a) »Fællesskab«: både
 - i) den juridiske person, der er skabt ved traktaten om oprettelse af Det Europæiske Atomenergifællesskab (Euratom), og som er part i denne aftale;
 - ii) de territorier, for hvilke Euratom-traktaten gælder
- b) »inden for Fællesskabet«: inden for de territorier, for hvilke Euratom-traktaten gælder
- c) »uden for Fællesskabet«: tilsvarende betydning.
- 3) »Kompetent myndighed«: for så vidt angår Amerikas Forenede Stater, Department of State, og for så vidt angår Fællesskabet, Europa-Kommissionen eller en anden sådan myndighed, hvorom den pågældende part i givet fald måtte give den anden part meddelelse.
- 4) »Udstyr«: enhver reaktor, der udgør en fuldstændig enhed, dog ikke konstrueret eller primært anvendt til frembringelse af plutonium eller uran-233 eller en hvilken som helst anden genstand, der er betegnet som sådan ved fælles aftale mellem parternes kompetente myndigheder.
- 5) »Ikke-nukleart materiale«: tungt vand eller et hvilket som helst andet materiale, der kan anvendes i en reaktor til at bremse hurtige neutroner og øge sandsynligheden for yderligere spaltning, og som er betegnet som sådan ved fælles aftale mellem parternes kompetente myndigheder.
- 6) »Nukleart materiale«: 1) udgangsmaterialer og 2) specielle fissile materialer. »Udgangsmaterialer«: Uran, som indeholder den isotopsammensætning, der findes i naturen; uran, hvis indhold af uran-235 er mindre end det normale; thorium; ethvert af de førnævnte materialer i form af metal, legeringer, kemiske forbindelser eller koncentrat; ethvert andet materiale, der indeholder et eller flere af ovennævnte materialer i sådanne koncentrationer, som styrelsesrådet for IAEA fastsætter fra tid til anden; og andre materialer, som organisationens styrelsesråd måtte bestemme, eller som måtte blive vedtaget af begge parternes kompetente myndigheder. »Specielle fissile materialer«: plutonium, uran-233, uran beriget med uran 233 eller 235, samt ethvert produkt indeholdende et eller flere af de ovennævnte materialer og sådanne andre materialer, som måtte blive bestemt af organisationens styrelsesråd eller vedtaget af begge parternes kompetente myndigheder. Udtrykket »specielle fissile materialer« anvendes ikke på »udgangsmaterialer«. Enhver beslutning, som måttet blive truffet af styrelsesrådet for organisatio-

nen i henhold til artikel XX i organisationens statut, og som medfører en ændring af listen over materialer, der betragtes som »udgangsmaterialer« eller »særlige fissile materialer«, får kun virkning i henhold til denne aftale, når begge parter i denne aftale skriftligt har underrettet hinanden om, at de accepterer den pågældende ændring.

7) »Højberiget uran«: uran, der er beriget ud over 20 % med isotopen 235 (og/eller uran-233); »Lavberiget uran«: uran, der er beriget til højst 20 % med isotopen 235 (og/eller uran-233).

8) Følgende definitioner vedrører artikel 17 og bilag B:

- »Samarbejdsaktivitet«: enhver fælles aktivitet, der udføres i henhold til denne aftale, herunder fælles forskning.
- »Viden«: videnskabelige eller tekniske data, forsknings- og udviklingsresultater eller -metoder hidrørende fra fælles forskning og al anden viden, som skal tilvejebringes eller udveksles som led i denne aftale eller forskning i forbindelse hermed.
- »Fælles forskning«: forskning, der gennemføres i fællesskab af parterne, enten direkte eller på deres vegne af en fysisk eller juridisk person, en forskningsinstitution eller enhver anden instans, der er udpeget af en part, eller forskning, der gennemføres af deltagerne i fællesskab.
- »Deltager«: en fysisk eller juridisk person, en forskningsinstitution eller anden instans, der deltager i fælles forskning, men ikke på vegne af en af parterne.

9) »Personer og foretagender«: enhver fysisk person og ethvert foretagende eller enhver institution med offentligretlig eller privatretlig status, som udfører alle eller nogle af sine aktiviteter inden for Fællesskabet eller på Amerikas Forenede Staters territorium inden for denne aftales anvendelsesområde.

10) »Ændring i form eller indhold«: omdannelse af plutonium, højberiget uran eller uran-233 eller fremstilling af brændsel indeholdende plutonium, højberiget uran eller uran-233; omfatter ikke undersøgelser efter bestråling med anvendelse af kemisk opløsning eller separation, demontering eller genmontering af brændselelementer, bestråling, oparbejdning eller berigning.

11) »Oplagringsanlæg«: Et hvilket som helst anlæg (eller del af anlæg, der er udpeget hertil ved optagelse på en af de i artikel 8, stk. 3, omhandlede lister), hvis primære formål og funktion er særskilt oplagring af følsomme nukleare materialer som beskrevet i artikel 8, stk. 3, første, andet og tredje afsnit, under passende betingelser med hensyn til kontrol, nuklear sikkerhed og sikkerhedskontrol såvel som fysisk beskyttelse som omhandlet i artikel 11, stk. 2.

Til bekræftelse heraf har undertegnede, behørigt befuld-
mægtiget hertil af henholdsvis regeringen for Amerikas
Forenede Stater og Det Europæiske Atomenergifælles-
skab, underskrevet denne aftale.